TÜRKİYE FİLM ARAŞTIRMALARINDA YENİ YÖNELİMLER XXI

SİNEMA, MARJİNAL, MİNÖR ve YEREL

KADİR HAS
1997
ÜNİVERSİTESİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
1973

TÜRKİYE FİLM ARAŞTIRMALARINDA YENİ YÖNELİMLER XXI
SİNEMA, MARJİNAL, MİNÖR ve YEREL

21–23 Ekim 2021, Adana
Kadir Has Üniversitesi İletişim Fakültesi & Çukurova Üniversitesi İletişim Fakültesi

BİLİM KURULU

Aydın ÇAM (Çukurova Üniversitesi, Adana)
Deniz BAYRAKDAR (Kadir Has Üniversitesi, İstanbul)
Melis BEHLİL (Kadir Has Üniversitesi, İstanbul)
Özgür Bayram YAREN (Ankara Üniversitesi, Ankara)
Umut Tümay ARSLAN (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul)

DÜZENLEME KURULU

Ahmet Emin BÜLBÜL (Kadir Has Üniversitesi, İstanbul)
Aydın ÇAM (Çukurova Üniversitesi, Adana)
Gülçin ÇAKTUĞ KURT (Kadir Has Üniversitesi, İstanbul)
İlke ŞANLIER YÜKSEL (Çukurova Üniversitesi, Adana)
Melis BEHLİL (Kadir Has Üniversitesi, İstanbul)
Murat ÖZBEYİN (Kadir Has Üniversitesi, İstanbul)
Muzaffer SÜMBÜL (Çukurova Üniversitesi, Adana)
Nüket ELPEZE ERGEÇ (Çukurova Üniversitesi, Adana)
Özge Nilay ERBALABAN GÜRBÜZ (Çukurova Üniversitesi, Adana)
Süleyman Kıvanç TÜRKGELDİ (Çukurova Üniversitesi, Adana)

DAVETLİ KONUŞMACILAR

Daniël BILTEREYST (Ghent University, Ghent)
Mélisande LEVENTOPOULOS (University Paris VIII, Paris)

TÜRKİYE FİLM ARAŞTIRMALARINDA YENİ YÖNELİMLER XXI
SİNEMA, MARJİNAL, MİNÖR ve YEREL

2020 Mayıs'ında Adana'da yüz yüze gerçekleştirilmesi planlanan XXI. Türkiye Film Araştırmalarında Yeni Yönelimler Konferansı, Koronavirüs Salgını nedeniyle ertelenmişti. Neredeyse etkinlik programı açıklanmak üzereyken mecbur kaldığımız bu ertelemenin Koronavirüs Salgını deneyimleriyle birlikte, "Sinema, Marjinal, Minör ve Yerel" temalarında gerçekleştirecek konferansımıza yeni yaklaşımlar ve bakış açıları kazandıracak çalışmaları dâhil etme fırsatı verdiğine inanıyoruz.

21–23 Ekim 2021 tarihlerinde çevrimiçi olarak, Kadir Has Üniversitesi İletişim Fakültesi işbirliği ve Çukurova Üniversitesi İletişim Fakültesi ev sahipliğinde gerçekleştirilecek olan Türkiye Film Araştırmalarında Yeni Yönelimler Konferansı, yirminci yılını aşarken ilk kez İstanbul'un, başka bir deyişle "merkezin" dışına çıkarak merkezi, merkez(i)leşmeyi, büyüklüğü, aynılığı, aynılaşmayı, tektipleşmeyi, tekeli ve tekelleşmeyi soruşturmaya açıyor.

Aslında peliküle kaydedildiği ve yeniden gösterildiği ilk günden itibaren sinema, her bağlamıyla ulusal, küresel ve evrensel olanla sınanmıştır. Bir sanat yapıtı olarak filmin dilinin, biçiminin, biçeminin ve estetiğinin evrenselliği olumlu bir önerme olarak sunulur; bir meta olarak filmin ulusal ve küresel gişe başarısı hemen her yapımcının ve dağıtımcının hayalidir; bir işletmeci, gösterimdeki filminin herkese hitap etmesini, kitleselleşmesini umar. Nihayetinde film ve sinema çalışmaları da benzer eğilimleri takip eder: Genellikle ve çoğunlukla büyük yönetmenler, filmler ya da akımlar tartışılır; sinema tarihi bu bağlamda yazılır; hemen her araştırmacı büyük sinema kuramlarının peşindedir ya da sinema eğitimi bu büyük örneklerle yürütülür. Oysa geçmişte tüm bu "çok büyük", "çok kapsayıcı", "çok benzer" ekollerin, akımların, kuramların, sinema ekonomisinin, yapım, dağıtım, gösterim pratiklerinin, sinema/film çalışmalarının, sinema/film tarihyazımının dışında kalan alanlar ve yarıklar vardı ve halen de bunlara dair örnekler ve olanakların izlerini gözleyebiliyoruz. Bu "saklı" hikâyeleri tabandan yukarıya yeniden anlatmanın zamanı artık.

XXI. Türkiye Film Araştırmalarında Yeni Yönelimler Konferansı bu bağlamda marjinal, minör ve yerelden hareketle ulusal, küresel ve evrensele dair aşağıdaki temalarda yoğunlaşan (ama bunlarla sınırlı kalmayan) tartışmalara katılmanızı öneriyor:

- Millî, ulusal, küresel ve evrensel bağlamların içinde ve dışında sinemanın marjinal, minör ve yerel olanla ilişkisi;
- Marjinal, minör ve yerel bağlamlarda film dili, biçim, biçem ve estetiği;
- Millîliğin, ulusallığın, küreselliğin ve evrenselliğin dayatmalarını aşmış bir yerellik kavrayışıyla sinema tarih yazımı, üretim-dağıtım-gösterim ilişkileri, aktörleri ve nihayet film mecrasının içinde marjinal, minör ve yerel olanın heterojenliği;
- Zamanın, mekânın ve insanın mutenalaşmasıyla birlikte merkezin dışında kalan, bugün artık yitirdiğimiz sinema mekânları, gösterim pratikleri ve seyir deneyimleri;
- Şehirlerin çeperlerindeki semtlerde ve mahallelerde, şehir-dışı alanlarda kasabalarda, köylerde veya yaylalarda gerçekleşen film yapım, dağıtım, gösterim ve seyir pratikleri;
- Metropollerin dışında kalan şehirlerde ve şehir-dışı alanlarda faaliyet gösteren "filmci" ve "sinemacı" aileler;
- Etnik, dilsel, dinsel ve benzeri bağlamlarda azınlıkta kalanların, azaltılmış olanların sinemaları; Rumların, Ermenilerin, Kürtlerin, Süryanilerin, Yahudilerin, Nusayrilerin, Arapların ya da Levantenlerin sinemaları ve sinema deneyimleri;

- Yerel seyir deneyimleri, sinefillik ve seyirci örgütlenmeleri;
- Marjinal, minör ve/veya yerel sinema araştırma yöntemleri ve tarihyazımı;
- Yerel arşivler, belgeler, efemeral malzemeler;
- Türkiye'de düşünce geleneklerinin yerellik ve sinema ilişkisini düşünme biçimleri;
- Yeni sinema ortamlarının (sayısal dünya, sanal dünya vb.) marjinal, minör ve yerelle ilişkisi;
- Yakın dönem Türkiye Sineması'nda yerel ve hayaletleri: Yerelin içi/dışı; toplumsal cinsiyet, etnisite, sınıf kesişimselliğindeki güç ilişkileri içinde yapılandırılmış olan yerel; marjinal, minör, yerel ve insan-dışı olanlar…
- Yalıtılmış, kapalı mekâna karşıt açıklıkla ilişkilenen sinema mekânları (arabalı sinema, açık-hava sineması vb.).

TÜRKİYE FİLM ARAŞTIRMALARINDA YENİ YÖNELİMLER XXI
SİNEMA, MARJİNAL, MİNÖR ve YEREL

21–23 Ekim 2021, Adana
Kadir Has Üniversitesi İletişim Fakültesi & Çukurova Üniversitesi İletişim Fakültesi

KONFERANS PROGRAMI

OTURUMLARA KAYIT ve KATILIM İÇİN TIKLAYINIZ
ZOOM TOPLANTI ID: **810 2041 2348**
ZOOM TOPLANTI ŞİFRESİ: **TFAYY2021**

KONFERANS PROGRAMI

BİRİNCİ GÜN
21 Ekim 2021, Perşembe

09:30–10.00 Açılış Konuşmaları

Deniz BAYRAKDAR (Kadir Has Üniversitesi İletişim Fakültesi, İstanbul)
Nüket ELPEZE ERGEÇ (Çukurova Üniversitesi İletişim Fakültesi, Adana)
Aydın ÇAM (Çukurova Üniversitesi İletişim Fakültesi, Adana)

10:00–11:15 Davetli Konuşmacı

Moderasyon: İlke ŞANLIER YÜKSEL (Çukurova Üniversitesi, Adana)

Cinema as an Ottoman Heritage in Greek Thessaloniki : Towards a Transnational History of Distribution, Exhibition and Cinemagoing in the Eastern Mediterranean and the Balkans
Mélisande LEVENTOPOULOS (University Paris VIII, Paris)

11:45–13:00 Panel I: TAŞRA

Moderasyon: Ayşe TOY PAR (Galatasaray Üniversitesi, İstanbul)

Osmanlı Taşrasında Film Gösterimleri
Özde ÇELİKTEMEL-THOMEN (Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara)

Türkiye'de Taşraya Sesli Sinemanın Gelişi
Özge ÖZYILMAZ (Bilim Üniversitesi, Ankara)
Özde ÇELİKTEMEL-THOMEN (Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara)

Taşradan Önce Köy Vardı: Yeşilçam'da Köy ve Köylüler
Savaş ARSLAN (Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir)

14:00–15:30 Panel II: KASABA

Moderasyon: Aydın ÇAM (Çukurova Üniversitesi, Adana)

Yitip Giden Seyir Deneyimleri: Batman Yılmaz Güney Sineması Örneği
Murat Barzan TOPRAK (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul)

Bir Nahiye Sinemacısı ve Seyircilerinin Gözünden Sinemanın Toplumsal Yeri: Ahmetli Özelinde Bir Sözlü Tarih Çalışması
Esra GÜNGÖR KILIÇ (Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara)

Kırsalda Sinemayla Hatırlamak: Alucra'dan Sinema Deneyimleri
Mehtap ÖZSOY (Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara)

1950–1980 Yılları Arasında Bolu İl Merkezindeki Sinema Deneyimleri
Zeynep ÖZARSLAN (Çukurova Üniversitesi, Adana)

16:00–17:15 Panel III: ADA

Moderasyon: Kıvanç TÜRKGELDİ (Çukurova Üniversitesi, Adana)

Kıyıdan Yükselen Sesler: Yazlıkçı Kısalar
Ahmet TOĞAÇ (Marmara Üniversitesi, İstanbul)

1960–1970 Yılları Arasında İmroz–Gökçeada'da Yaşayan Rumların Film Gösterim ve Seyir Pratikleri
Ayşe TOY PAR (Galatasaray Üniversitesi, İstanbul)
Gülsenem GÜN (Galatasaray Üniversitesi, İstanbul)

Türk Sinemasının Kıbrıs Türk İzleyicisiyle Buluşma Serüveni: 1950'li Yıllar Dağıtım, Gösterim ve Seyir Pratikleri
Barçın BOĞAÇ (Doğu Akdeniz Üniversitesi, Gazimağusa)

İKİNCİ GÜN
22 Ekim 2021, Cuma

10:00–11:15 Panel IV: ETNOGRAFİ

Moderasyon: Esin PAÇA CENGİZ (Kadir Has Üniversitesi, İstanbul)

Kültürel Kimlik, Temsil ve Oto-Etnografi: İzmir Örneğinde Bir Roman Filmi
Ayça TUNÇ COX (Yüksek Teknoloji Enstitüsü, İzmir)
Ozan UŞTUK (Yüksek Teknoloji Enstitüsü, İzmir)

Deneyimin Hatırası ile Hatıranın Anlattığı: Sözlü Belgeler ve Duygular
Aynülhayat UYBADIN (Sakarya Üniversitesi, Sakarya)

Yerellik, Yeni Maddeselcilik ve Sinema: Türkiye'de Duyusal Etnografik Sinema Pratikleri
Ekin PINAR (Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara)

11:45–13:00 Panel V: ŞEHİR

Moderasyon: Elif AKÇALI (Kadir Has Üniversitesi, İstanbul)

Sinemalı Apartmanlar, Apartmanda Sinemalar: Seyir Mekânları Tarihine Mimari Bir Yaklaşım (Ankara, 1965–1980)
Elif KAYMAZ (Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara)

Bursa Sinema Tarihinin Sessiz Tanığı: Şark-Şafak-Saray Sineması
Ali Sait LİMAN (Uludağ Üniversitesi, Bursa)

Sinemasal Adana'nın Umut ve Endişe Filmlerinde Yer Alan Sinemasal Mekânlarla Haritalanması
Olgu YİĞİT (Çukurova Üniversitesi, Adana)

14:00–15:30 Panel VI: MİNÖR

Moderasyon: Özge Nilay ERBALABAN GÜRBÜZ (Çukurova Üniversitesi, Adana)

Yerel Film Üretiminin Olanakları: Mikrosinema Mümkün mü? Çukurova (Mersin–Adana) Örneği
Hakan ERKILIÇ (Mersin Üniversitesi, Mersin)
Onur AYTAÇ (Mersin Üniversitesi, Mersin)

Minör Sinemada Kürtçe İmkânlar Yaratmak: Ali Kemal Çınar Sineması
Aylin GENÇ (Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara)

Zer ve Gitmek: Benim Marlon ve Brondom Filmlerinde Majör Sinemadan Kaçış Çizgileri: Minör Sinema Çerçevesinde Bir Tartışma
Mehmet Özkan YILDIRIM (Marmara Üniversitesi, İstanbul)

Belgesel Sinemanın Minör Alt-Türü Olarak Deneme Filme Yerli Bir Örnek: "Parçalar"
Ersan OCAK (TED Üniversitesi, Ankara)

16:00–17:15 Davetli Konuşmacı

Moderasyon: Melis BEHLİL (Kadir Has Üniversitesi, İstanbul)

For An Entangled Cinema History: Borderland Reflections on Cinema, Connections and Spatial Frames
Daniël BILTEREYST (Ghent University, Ghent)

ÜÇÜNCÜ GÜN
23 Ekim 2021, Cumartesi

10:00–11:15 Panel VII: AĞ

Marjinal, Minör ve Yerel Araştırmalar, Ağlar ve İşbirlikleri
Deniz BAYRAKDAR (Kadir Has Üniversitesi, İstanbul)
Melis BEHLİL (Kadir Has Üniversitesi, İstanbul)
İlke ŞANLIER YÜKSEL (Çukurova Üniversitesi, Adana)
Aydın ÇAM (Çukurova Üniversitesi, Adana)

11:45–13:00 Panel VIII: SEYİR

Moderasyon: Ece VİTRİNEL (Galatasaray Üniversitesi, İstanbul)

Yeraltı Sanat Topluluklarının Türkiye Sinemasındaki Temsili
Berkay ŞATIR (Kültür Üniversitesi, İstanbul)

Türkiye'de Video Dönemi ve Video Seyirciliği
Aslı GÖN (Başkent Üniversitesi, Ankara)

Sinema Pratiği Olarak MUBI (Türkiye): Pandemi Sürecinde İzleme Alışkanlıkları Üzerine Bir İnceleme
Mehmet AYTEKİN (AKEV Üniversitesi, Antalya)

14:00–15:30 Panel IX: EVRENSEL

Moderasyon: Zeynep ÖZARSLAN (Çukurova Üniversitesi, Adana)

Yerelde Örgütlenen İzleyici ve Alternatif İzleme Deneyimleri: Kars ve Lüleburgaz Sinema Toplulukları Üzerine Bir İnceleme
Batu ANADOLU (Çukurova Üniversitesi, Adana)

Edilgenlikten Etkileşime Toplumsallıktan Bireyselliğe Değişen Seyir Pratikleri
Yıldız Derya BİRİNCİOĞLU (Üsküdar Üniversitesi, İstanbul)

Kore Hükümetinin Kültür ve Yaratıcı İçerik Endüstrisi Politikaları Bağlamında Kore Sineması –Yerel'den Küresel'e, Sansürden İfade Özgürlüğüne
Mutlu BİNARK (Hacettepe Üniversitesi, Ankara)

Yerelden Evrensele, Oyun'dan Kraliçe Lear'e Yolculuk
Senem DURUEL ERKILIÇ (Mersin Üniversitesi, Mersin)

16:00–17:15 Kapanış Değerlendirmesi

ZOOM ERİŞİMİ, OTURUMLAR ve SUNUMLAR HAKKINDA

XXI. Türkiye Film Araştırmalarında Yeni Yönelimler Konferansı'nın tüm oturumları için tek bir bağlantı, ID numarası ve şifresi oluşturulmuştur. Oturumlara kayıt yaptırmak ve katılmak için Konferans Programı sayfasında ve ayrıca aşağıda yer alan bağlantıyı veya ID numarasını ve şifresini kullanabilirsiniz.

Tüm oturumlar programda belirtilen saatte başlayacak ve bitecektir. **İlgili oturumun moderatörünün ve o oturumda sunum yapacak panelistlerin, oturum saatinden 10 dakika önce bağlanmaları gerekmektedir**. İzleyiciler ise önce "bekleme odasına" alınacaklar, oturum saatinde panele dahil edileceklerdir.

Panellerde, her bir sunum için ayrılan süre 15 dakikadır. Bununla beraber her bir panelde 30 dakika soru/cevap etkinliği için ayrılmıştır. Paneldeki tüm sunumların tamamlanmasının ardından izleyiciler, isterlerse doğrudan kendileri soru sorabilirler, katkıda bulunabilirler ya da sorularını, yorumlarını yazarak moderatörlere iletebilirler.

Konferansa katılımla ilgili herhangi bir sorun yaşamayacağınızı ümit etmekle birlikte, bir sorunla karşılaştığınızda lütfen **tfayykonferans@gmail.com** adresine yazınız.

Tüm konuşmacılarımıza, panelistlerimize ve izleyicilerimize katkıları için şimdiden çok teşekkür eder, iyi bir konferans geçirmenizi dileriz.

Konferans Düzenleme Kurulu

OTURUMLARA KAYIT ve KATILIM İÇİN TIKLAYINIZ

ZOOM TOPLANTI ID: **810 2041 2348**

ZOOM TOPLANTI ŞİFRESİ: **TFAYY2021**

Kaynakça:
Denby, D. (2006). Big Pictures: Digital Technology and the Future of Movies. *The New Yorker*. https://www.newyorker.com/magazine/2007/01/08/big-pictures-2 Erişim Tarihi: 8 Ocak 2020.
Greenberg, J. M. (2008). *From Betamax to Blockbuster: Video Stores and the Invention of Movies on Video*. Massachusetts: MIT.
Herbert, D. (2014). *Videoland: Movie Culture at the American Video Store.* Berkeley & Los Angeles: University of California.
Jones, J. (2013). The VHS Generation and Their Movie Experience. K. Aveyard & A. Moran (Ed.), *Watching Films: New Perspectives on Movie-Going, Exhibition and Reception* (s. 389-401). Bristol & Chicago: Intellect.

Sinema Pratiği Olarak MUBI (Türkiye): Pandemi Sürecinde İzleme Alışkanlıkları Üzerine Bir İnceleme

Mehmet AYTEKİN (AKEV Üniversitesi, Antalya)

Bir anlatı ve aktarım aracı olarak sinema, kolektif veya bireysel bir eyleme dayanmasının yanı sıra, sosyalleşmek anlamında da işlev görmekte ve birey ile kamusal alan arasında bir kesişim noktasına tekabül etmektedir. Salonlarda veya açık havada -bazı çalışmalarda görüldüğü üzere arabalı sinema da dahil olmak üzere- bu misyonunu yerine getiren sinema, pandemi ile farklı bir çehreye bürünmüş görünmektedir. Gösterim imkanının yetersizliği, seyirlik pratiklerin değişkenliği ve dijital platformların ön plana çıkması/çıkarılması gibi etkenler, sinemayı biçimsel ve mekânsal anlamda da etkilemektedir. Bunların yanında, film festivallerinin çok büyük bir çoğunluğunun yapılamaması ve filmlerin dijital olarak gösterim imkânı bulması da yine bir dönüşüm örneği olarak yorumlanmaktadır. Böylelikle, seyir gibi kademeli bir eylemin yeniden üretildiği görülmekte ve sinemanın zaman-mekân bağlamından koptuğu/koparıldığı anlaşılmaktadır.
Dijital izleme platformlarından biri olan MUBI, ana akım sinemada yer almayan/alamayan veya festival temalı filmler olarak tanımlanabilecek filmleri bünyesinde barındıran bir gösterim politikası gütmektedir. Bu politikanın süreklilik taşıması, MUBI'yi, diğer platformlardan ayırmakta ve pandemi süreciyle birlikte daha ön plana çıkmasına olanak sağlamaktadır. Üyelerin istedikleri zaman filmlere ulaşabilmesi, filmleri değerlendirebilmesi veya filmlere ilişkin diğer üyelerin yorumlarını okuyabilmesi, kendi film listelerini oluşturabilmesi, bazı filmlerin gösterim gününde film ekibinin davet edilmesi sonucu ekiple iletişim kurabilmesi ve yine bazı filmlerin ilk gösterimlerin sadece MUBI üzerinden olması gibi birçok niteliğin, MUBI'nin yoğun bir biçimde kullanılmasına yol açtığı düşünülmektedir.
Bahsedilenlerden hareketle, çalışmada, dijital platformların seyirlik pratikleri değiştirip değiştirmediği incelenmekte ve bu noktada, MUBI'nin Türkiye'deki bazı kullanıcılarla yarı-yapılandırılmış derinlemesine mülakatlar yürütülmektedir. Farklı yaş, cinsiyet ve sosyo-ekonomik durumdaki kişilere ulaşılarak cevapların çeşitlendirilmesi amaçlanmakta, böylelikle sinemanın mekânsal ve niteliksel anlamda yorumlanışının hangi kıstaslara dayanarak oluşturulduğu durumu ortaya konmak istenmektedir.

Panel IX: EVRENSEL

Yerelde Örgütlenen İzleyici ve Alternatif İzleme Deneyimleri: Kars ve Lüleburgaz Sinema Toplulukları Üzerine Bir İnceleme

Batu ANADOLU (Çukurova Üniversitesi, Adana)

2000'li yılların başından itibaren Türkiye'de sinema sektöründe film, dağıtımcı ve salon sayısında artış görülmesine rağmen, gösterim alanında birtakım eşitsizlikler ve dağıtım alanında yoğunlaşma tehlikesi

göze çarpmaktadır. Belirli filmlerin ve bölgelerin gösterim ve dağıtım alanındaki hakimiyeti, coğrafi bir dengesizlik yaratmaktadır.

1970'li yıllarda temelleri atılan "Topluluk Filmi" (*Community Film*) yaklaşımı; küreselleşme ile sinemanın, ulusal sınırları aşan ve büyük bütçeli bir endüstri olarak alternatif ve yerel çalışmaları ezen yapısına bir başkaldırı hareketidir. Bireylerin bir organizasyon çerçevesinde toplanarak filmler üretmelerinin veya izledikleri filmler üzerine tartıştıkları medya okuryazarlığı deneyimlerinin yansımalarını, Türkiye'deki dağıtım ve gösterim pratiklerindeki eşitsizliğe tepki olarak doğan sinema topluluklarında görmek mümkündür.

Az sayıda sinema salonunun bulunduğu bölgelerdeki sinema toplulukları; anaakım dağıtım ağının dışında kalan filmleri izlemek ve tartışmak hedefini gütmektedirler. 2008'de kurulan Kars Sinema Topluluğu ve 2016'da kurulan Lüleburgaz Sinema Topluluğu, bir program çerçevesinde düzenlenen gösterimler ile kendilerinden sonra kurulan birçok sinema topluluğuna örnek olmaktadırlar.

Bu çalışmanın amacı; Türkiye'de dağıtım ve gösterim ağına bir alternatif olarak kurulan sinema topluluklarının organizasyon yapılarını, sorunlarını ve sektörün aygıtlarıyla kurdukları ilişkileri inceleyerek sinema alanında yarattıkları etkiyi tanımlamaktır. Bugüne kadar yapılan birçok çalışmalarda izleyicilerin sektör dinamikleri içerisinde birer rakama indirgenmesi problemi, dijitalleşme ile birlikte seçici ve karar alıcı pozisyonlarının güçlendiği iddiasıyla tartışmaya açılmaktadır. Bu çalışmada ise sinema topluluklarına mensup karar vericilerin ve izleyicilerin; geleneksel gösterim pratikleri içerisinde aktif bir pozisyona geçtiği gözlemlenmekte ve bu pozisyonun, var olan dinamikler üzerinde nasıl bir rol oynayacağı sorusu ortaya çıkmaktadır.

Çalışmada "görüşme" yöntemi uygulanacaktır. Kars ve Lüleburgaz sinema topluluklarının kurucuları ile yapılacak birebir görüşmeler, betimsel analize tabi tutulacaktır. Çalışmanın iki topluluk ile sınırlandırılmasının nedeni, kendisini "Bağımsız filmlerin dağıtımcısı" olarak tanımlayan Başka Sinema aracılığıyla vizyona giren filmlerin gösterimlerini yapmalarıdır. Bu çalışmanın; sinema sektöründeki sorunların tespit edilmesinde birinci ağızdan izleyicilerin görüşlerine yer vererek ve iki ayrı alanmış gibi algılanan dağıtım ve gösterim pratiklerini bir arada mercek altına alarak, izleyici araştırmaları alanına katkı sağlaması beklenmektedir.

Edilgenlikten Etkileşime Toplumsallıktan Bireyselliğe Değişen Seyir Pratikleri

Yıldız Derya BİRİNCİOĞLU (Üsküdar Üniversitesi, İstanbul)

Sinemada dijitalleşme ile ekonomik sorunlar, hammadde (35 mm pelikül film) ihtiyacı, teknik yetersizlikler yapımcı ve yönetmenleri daha ucuz ve kolay üretim sağlayan bir alan ile tanıştırır. Yapım dinamiklerinin kolaylaşması, sinema salonlarının dijitalleşmesi rekabeti daha da artırarak farklı seyir ve anlatım olanaklarına işlerlik kazandırır. Kapalı anlatıların seyirciyi edilgen olarak konumlandırdığı yapı, çağdaş ve postmodern anlatımlarla aktif bir konuma dönüştürülür. Ancak pelikül filmin yerini alan dijitalleşme/dijital platformlar aynı zamanda film sektörüne sinema salonları dışında da bir gösterim alanı sunar. *Netflix*, *Puhu*, *Amazonprime* ve *BluTV* gibi dijital platformların sinema filmlerine gösterdikleri ilgi yeni gösterim alternatiflerinin oluşmasını sağlar. Özellikle *Netflix*'in vizyon tarihi ile aynı anda yayınladığı filmler seyir deneyiminin değişmesine ve sinemanın bireysel bir nitelik kazanmasına neden olur. Sinemanın toplumsal niteliğinden arındırılarak bireysel bir nitelik kazanmasına dair tartışmalar gösterim alternatifi dışında interaktif (etkileşimli) film seçenekleri ile de popülerlik kazanır. Mevcut platformlarda pasif izleyici konumundan aktif katılımcı pozisyonuna geçerek anlatıyı kontrol eden bir mekanizma olduğu yanılsaması yaratan pratik, geleneksel seyir kültürünün değişerek bireysel bir deneyime dönüştüğünü gösterir.

Değişen seyir pratiklerini odağına alan bu araştırmada "interaktif (etkileşimli) seyirci" kavramı Gregoria Rocha, Bill Morrison ve Vivian vd. görme politikası ve görme kültürü kavramları çerçevesinde tartışılacaktır. Bu bağlamda öncelikle sinema endüstrisinin teknoloji ile ilişkisi kurulduktan sonra yeni seyir araçlarının

öğrenci asistanlığını da yürütmektedir. Film dağıtım sektörü hakkında tez fikrini 2019'da Sosyal Bilimler Kongresi'nde araştırma önerisi olarak sunar. 2020'de tamamladığı yüksek lisans tezinde ise Türkiye'de film dağıtım sektörünü politik ekonomi perspektifinden inceler. Ardından 2020 yılında ODTÜ'de Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi doktora programına hak kazanır. Doktora eğitimine devam etmektedir.

Aynülhayat UYBADIN

Lisansını Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi, yüksek lisansını ise Sakarya Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Reklamcılık bölümünde tamamlamıştır. Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi İletişim Bilimleri Anabilim Dalında doktora eğitimini tamamlamıştır. Doktora tez konusu 1960-1980 yılları arasında Türkiye'de sinemaya gitme deneyiminin nasıl hatırlandığı üzerinedir. Akademik ilgi alanları izleyici araştırmaları ve alımlama çalışmaları, sözlü tarih, bellek ve duygular sosyolojisidir.

Ayşe TOY PAR

Galatasaray Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Aynı üniversitenin Medya Çalışmaları, Araştırmaları ve Uygulama Merkezi'nin (MEDIAR) Sinema Araştırmaları grubu üyesidir. "El Kapılarında Yeşilçam: 1970-1990 arası Türkiye'de Dış Göç- Sinema İlişkisi" başlıklı doktora tezini 2009 yılında Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitünde tamamladı. 2015 yılında TÜBİTAK Doktora Sonrası Araştırma Bursu ile gittiği Montreal Üniversitesinde "Türkiye'de erken dönem sinema pratiklerinin Kanada (Montréal/Quebec) ile karşılaştırılması" adlı projeyi gerçekleştirdi. Başlıca araştırma alanları olan erken dönem sinema, sinemada kimlik ve film endüstrisi konularında ulusal ve uluslararası yayınları bulunmaktadır.

Barçın BOĞAÇ

1982 yılında Mağusa'da doğdu. 2004 yılında Radyo, Televizyon ve Sinema bölümü lisans programından mezun olduktan sonra, İletişim ve Medya Çalışmaları yüksek lisans eğitimini, Kıbrıs Sinema Tarihi konulu tez çalışması ile 2007'de tamamladı. "Kıbrıs'ta 1950'li yıllarda sinemaya gitme, Kıbrıs Türk izleyicisi ve Türk milliyetçiliği" isimli doktora tezi ve sonrası, yeni sinema tarihi yaklaşımları çerçevesinde sinemanın toplumlar üzerindeki sosyal, kültürel, tarihi, ekonomik, politik, modernizm ve milliyetçilik bağlamlardaki etkileri ve rolü üzerine akademik araştırmalarını yoğunlaştıran Boğaç, bu alanda 2020 yılında yayımlanan 'Conflict, Community And The National Audience: Remembering Turkish Cypriot Cinemagoing In 1950s Nicosia' isimli bir makalesi mevcuttur. Doğu Akdeniz Üniversitesi, Sinema ve Televizyon Bölümünde, öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

Batu ANADOLU

İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü'nden mezun olarak lisans derecesini aldı. 2012 yılında Çukurova Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü'nde Araştırma Görevlisi olarak çalışmaya başladı. Yüksek lisans ve doktora eğitimlerini İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo, Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı'nda tamamladı. 2020 yılında savunduğu "Yeni İletişim Ortamlarında Sinemanın Gösterim Olanakları ve Değişen İzleyici Pratikleri" başlıklı doktora tezinde sinema salonunda ve diğer ortamlarda film izleme deneyimlerini, üniversitelerin sinema kulüpleri örnekleminde inceledi. Sinema-mekan ilişkisi, izleyici araştırmaları ve film çözümlemeleri gibi alanlarda çalışmalarını sürdürmektedir. İletişim: banadolu@live.com